ח שם ושם ט שם
ק"ח במשנה י שם
בפירש רש"י כ שם
קל"ז במשנה ל שם
קל"ט במשנה
ובפירש"י שם מ שם
סימרא דוטיי

גדולים מתוך (כד) קליפתן הירוקה (מהרי"ל) וטוב להחמיר אחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק : ז ח היו לו (כה) מלילות מע"ש לא ינפה (כו) בקנון (ופירש"י כלי שראשו אחד רחב והשני עשוי כמין מרזב ונותנין הקטניות בראשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) ותמחוי (פי' קערה גדולה) (כז) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו : ח (כח) ט אין (ע) שורין את (כט) הכרשינין (פי' הצרוך ול"ס בלעז) דהיינו שמציף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת * דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה * (ל) אע"פ שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה : ט * (לא) י משמרת * אפילו תלויה מע"ש (לב) אסור * ליתן בה שמרים אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו (לג) צלולים לזוב : י כ יין או מים שהם צלולים (לד) מותר לסננן במשמרת. הגה ואע"פ שיש בו (י) * (לה) קסמין דקין

באר היטב

וכן כתב הט"ז לאיסור וסיים ואפילו אם כבר נתקן מע"ש אין ליקח הקטניות מן הקליפות אלא מה שרוצה לאכול מיד ועיין סי' של"ו ס"ח : (ט) שורין. נ"ל שולין ט"ז . וכתב המ"א דה"ה אם יש פסולת ואוכל מעורבין אסור ליתנם במים כדי שיפול הפסולת למטה כגון עפר או שיציף למעלה כגון תבן ע"ש : (י) קסמין . וה"ה אם יש בו קמחים נמי מותר לסננו רש"י . והיינו דרוב אינשי לא קפדי בהכי ט"ז בשם הר"ן . ולפי זה נמי מותר לנפח קש או קסמין נגד א' כדי שיוכל לשתות המים או היין דבלא"ה

באור הלכה

אחר וג"פ והא"ר וכן בח"א לא העתיקו לדינא כ"א דברי המ"א וכ"כ הא"ר בשם המז"ס : * דהו"ל כבורר . ולשון רש"י בזה דהו"ל בורר ועיין בפמ"ג שמסתפק אם יש בזה חיוב חטאת ולענ"ד יש להביא ממה דאיתא ביצה י"ג ע"ב ובית הלל אומרים בורר כדרכו וכו' ר"ג אומר אף מדיח ושולה עי"ש בגמרא דהוא ממש כעניננו והנה מדקאמרי ב"ה בורר כדרכו וכו' מוכח דהתירו ביו"ט מלאכת ברירה גמורה ולא אסרו בנפה וכברה אלא משום דמחזי כמאן דעביד הכנה לצורך חול וכמו שכתבו הראשונים ומדר"ג הוסיף ואמר אף מדיח ע"כ דגם זה מלאכה גמורה הוא מדאורייתא וכן בירושלמי שם בביצה משמע כדברינו : * אע"פ שנופל וכו'. כן הוא לשון הר"ן ע"ש ולשון רש"י בזה אע"פ דלפעמים נופל וכו' ומשמע דס"ל דאל"ה אסור משום דהוי פסיק רישא : * משמרת . עיין בא"ר וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מה"ש הלכה י"א ונראה דהיה ספק לו כמאן הלכתא כרבה או כר' זירא והוכרח דרבה ור"ז פליגי אהדדי ודלא כפירש"י וכן הוא דעת התוספות בדף ע"ג ע"ב ד"ה משום ע"ש וי"ל דהתוספות והרמב"ם מפרשין טעמיה דרבה דלא דמי למרקד דמרקד הוא כל זמן הרקדתו פעולה בפסולת ואוכל ביחד במנענע בכברה ועי"ז נברר מין אחד מחבירו משא"כ בזה שבעת הבירור אין נעשה פעולה כלל בהשמרים שמונחים במקומם והיין זב מהן ע"כ דמי יותר לבורר שנוטל את האוכל והפסולת נשאר מונח במקומו דבכה"ג הוי נמי דרכו של בורר ודע דלדבריהם מיושב היטב אמאי לא חייב לרבה בכל מרקד גם משום בורר ולפיכך פירש הרמב"ם מפי' רש"י ועיין בב"י מש"כ בדעת הרמב"ם והנלע"ד כתבתי אח"כ מצאתי בירושלמי פרק כלל גדול ובפרק תולין דמוכח שם בהדיא דמאן דס"ל משום בורר לא ס"ל משום מרקד ודלא כפירש"י וכבר הקדימני בקרבן עדה בזו הקושיא על פירש"י ע"ש : * אפילו תלויה . היינו אם מתוחה ע"פ חלל אוהל כלי שמסתפק בה דלתלותה בשבת בודאי אסור וכדלעיל בסימן שט"ו ס"ט : * ליתן בה שמרים . בשבת אבל מותר לתת מע"ש לתוך המשמרת והיין זב ממנו בשבת [אור זרוע] : * קיסמין דקין . עיין במ"ב שכתב וה"ה אם יש בו קמחין כ"כ המ"א בהק"י בשם התניא וכתב ט"ז וכ"כ רש"י והנה המעיין בב"י יראה דהוכר דמפני הקמחין א"ט מותר כ"א בסודרין

משנה ברורה

שינוי לכו"ע אסור : (כד) קליפתן הירוקה . דזה דמי כמתוך השבלין אבל לכו"ע מותר לשבר הקליפה הקשה (יח) ולקלוף גם הקליפה הדקה שעל האגוז גופא וכדלקמן בסוף סימן שכ"א . לוזים ובטנים שנשתברו ועדיין הם בקליפתן משמע מדברי הפמ"ג בסימן זה שיש ליזהר לברור האוכל מתוך הקליפות ולא להיפוך ואפי' כשדעתו לאכול מיד ומשום בורר אבל לקמן בסימן תק"י הביא המ"א בשם ים של שלמה דדבר זה שקולף הקליפה מהן בכלל תיקונא אוכלא הוא ולא שייך ברירה בזה ואף שהקשה עליו המ"א כבר יישבו בספר אליה רבה והביאו הפמ"ג שם דכיון שדעתו לאכול מיד שרי : (כה) מלילות מע"ש . ה"ה דאפי' אם מלל מעט בשבת וכנ"ל ג"כ מותר לנפח בידו אחת וכדלקמיה והאי דנקט מע"ש לאשמעינן דאפילו היו לו הרבה מלילות ג"כ מותר לנפח בידו אחת [רמב"ן במלחמות] : (כו) בקנון ותמחוי . גזירה (יט) משום נפה וכברה דיש בזה חיוב חטאת : (כז) ולא בשתי ידיו . דהיינו לדבק שתי ידיו כאחת וליקח בשניהם ולנפח וה"ה דמיד ליד חברתה (כ) אין נכון לדעת הרמב"ם : (כח) אין שורין וכו'. ה"ה אם יש פסולת ואוכל מעורבין אסור ליתנם במים כדי שיפול הפסולת למטה כגון עפר או שיציף למעלה כגון תבן [מ"א] : (כט) הכרשינין. הוא (כא) מאכל בהמה וה"ה תפוחי אדמה וכל כה"ג לא יתן עליהם מים כדי להסיר האבק והעפר מעליהם : (ל) אע"פ שנופל וכו'. כיון שאינו מתכוין לכך : (לא) משמרת . כלי שמסננין בה השמרים והיין יורד זך וצלול : (לב) אסור ליתן וכו'. וחיוב חטאת נמי יש בזה (כב) משום בורר שנברר האוכל מהפסולת עי"ז או משום מרקד עי"ש בגמרא : (לג) צלולים . ר"ל שיהיו השמרים צלולים (כג) והמים יזובו מהם עם מקצת מן היין שנשאר בלוע בו (כד) והטעם שאין בנתינת מים משום בורר שהמים שהוא נותן צלולים הם ואין בהם דבר שצריך לברר מהם . מותר ליתן בשבת מים ע"ג שמרים שנשארו בחבית וקולטין המים טעם היין ומוציאין אותן בשבת ושותין אותו [אחרונים] : (לד) מותר . כיון דבלאו הסינון ג"כ הם צלולים וראוים לשתות לכן אין בזה משום בורר וצלולים מקרי כל שראוי לשתות כך בלי סינון (כה) לרוב בני אדם (כו) ויש מחמירין דדוקא כשכולם יכולים לשתות כך ואין מסננן אלא כדי שיהיו צלולין ביותר . וכן משקה שקדים הכתושין מע"ש מותר לסנן בשבת הואיל דיכולים לשתותו כך בלי סינון [אחרונים] : (לה) קסמין דקין . איתא בפמ"ג קצת קסמין והכונה דאלו היו הרבה אין ראוי לשתות כך לרוב בני אדם בלי סינון (כז) וה"ה אם יש ביין

קצת

שער הציון

(יח) א"ר : (יט) רש"י ולמב"ס : (כ) והטור מיקל בזה ומלשון הגמרא משמע יותר כדעת הרמב"ם ועיין בב"י שנדחק בזה : (כא) רמב"ם בפי' המשנה ונפלא שלא העתיק הרמב"ם המשנה בהלכותיו ולפי הנראה גם שהוא מפרש המשנה בענין אחר דהיינו שע"י השריה הוא משום אוכלא או מסרח כאוכלא לכל אמורא כדאית ליה בשבת קל"ז ע"א ע"ש וכלל הדין הוא כמה שנאמר שם : (כב) כן פסק הרמב"ם ועיין בב"י ובמש"כ בבה"ל : (כג) עיין פרישה וכמו שכתבתי מוכח בלבוש והרע"ב ות"א ; (כד) לבוש ; (כה) כן פי' הר"ן והובא בב"י ובכמה אחרונים : (כו) ב"ח ; (כז) עיין בבה"ל ;—